

LA POBLACIÓ DE VILALLONGA DEL CAMP: ELS COGNOMS

Pilar RIERA

Fent un estudi exhaustiu de tota la informació que ens pot proporcionar el seguiment dels cognoms d'un poble es podria saber l'origen dels seus habitants, la incidència dels fluxos migratoris relacionada amb les seves causes, els canvis que van patint les famílies, estratègies matrimonials, ...; en altre paraules es podria saber l'evolució qualitativa de la població. Però com això suposa una dedicació que ara per ara ens és impossible, en aquest article volem mostrar l'evolució quantitativa de la població de Vilallonga del Camp. És a dir, com han anat canviant els cognoms d'aquesta població del Tarragonès durant els darrers cinc-cents anys: quines famílies o llinatges hi havia a finals del segle XV, quines han passat pel poble, quines s'hi han establert definitivament, quines han desaparegut, quines han vingut de nou, etc.

Per a fer aquest treball hem utilitzat les dades dels fogatges de 1496 i de 1553, el llistat dels homes de més de 16 anys dels Miquelets de 1795, i els padrons d'habitants de 1875, 1965 i 2001.

Com que els fogatges només donen el nom i primer cognom dels caps de casa i els Miquelets la relació dels homes (nom i primer cognom) de més de 16 anys, hem cregut que per poder fer un estudi comparatiu dels diferents anys, només havíem d'utilitzar el primer cognom dels homes de més de 16 anys, malgrat que els padrons ens proporcionen molta més informació, com pot ser el segon cognom, l'origen, la professió, la data de naixement, els anys de veïnatge al poble, etc.

Encara que la legislació vigent permet posar als fills el cognom de la mare continua essent predominant el costum de posar als nounats el cognom del seu progenitor; per tant, és el del pare el que es transmet a les noves generacions i és el que té més possibilitats de continuar.

En l'annex 1 publiquem la relació de tots els llinatges que han viscut a Vilallonga del Camp al llarg de cinc-cents anys segons les fonts utilitzades. Dels documents estudiats hem extret un total de 366 cognoms diferents, que no vol dir que hagin estat els únics que han passat pel poble, ja que entre 1553 i 1795 hi ha un lapse de quasi 250 anys, temps suficient per a instal·lar-se noves famílies i també de desaparèixer. Hem resumit les dades obtingudes en diferents quadres, que anirem comentant.

Tant en l'annex 1 com en el quadre 1 hem indicat en la primera fila l'any a què corresponen les dades i el nombre d'habitants que hi havia en el poble en aquell moment. Pel que fa a l'any 1795 hem utilitzat les dades que ens proporciona el Cens de Floridablanca de 1787. Els padrons d'habitants de 1875 i 1965 ja ens donen el total d'empadronats cada any. I pel que fa a l'any 2001, hem posat el nombre d'habitants que hi havia el 16 de novembre, dia en què vàrem agafar les dades. S'ha de dir que sobre aquesta informació s'ha seguit la normativa vigent sobre la confidencialitat de les dades, utilitzant-les només d'una manera estadística, sense personalitzar en cap cas.

Quadre 1.- Cognoms més antics que encara es conserven

	1496 40 focs		1553 53 focs		1795 849 h		1875 1.340 h		1965 1.030 h		2001 1.254 h	
	fre- quència	%	fre- quència	%	fre- quència	%	fre- quència	%	freq- quència	%	fre- quència	%
Aguader	5	13,5	5	9,4	1	0,4	2	0,3	1	0,2	0	0,0
Ferrer	1	2,7	3	5,7	0	0,0	3	0,4	3	0,6	1	0,2
Figuerola	0	0,0	3	5,7	2	0,7	2	0,3	0	0,0	1	0,2
Folc	2	5,4	3	5,7	3	1,1	2	0,3	1	0,2	3	0,6
Fortuny	0	0,0	1	1,9	13	4,8	2	0,3	15	2,9	11	2,0
Riera	1	2,7	2	3,8	4	1,5	5	0,7	2	0,4	1	0,2
Roig	1	2,7	10	1,9	9	3,3	22	3,3	17	3,3	16	3,0
Torres	1	2,7	0	0,0	9	3,3	5	0,7	7	1,3	6	1,1
Vidal	1	2,7	2	3,8	4	1,5	5	0,7	9	1,7	3	0,6
Total	40	32,4	53	37,7	272	16,5	672	7,1	520	10,6	539	8,0

El quadre 1 mostra els llinatges més antics de Vilallonga i que encara es conserven. En la primera columna hi ha els llinatges que tenen presència a Vilallonga des de fa cinc-cents anys.

El número de freqüència, indica les vegades que es repeteix el cognom en els diferents anys. El %, és el percentatge respecte al total de persones estudiades en cada any. El total de la columna de la freqüència, indica el nombre d'homes de més de 16 anys en cada any, i el total del % vol dir el percentatge que representen els cognoms d'aquest quadre respecte al conjunt dels estudiats.

Podem veure com va disminuint la importància d'aquests cognoms al llarg dels segles. Si el 1496 suposaven un 32,4% del total, en l'actualitat representen un 8%.

Quadre 2. Cognoms que apareixen el 1792 i encara existeixen avui

	1795		1875		1965		2001	
	freqüència	%	freqüència	%	freqüència	%	freqüència	%
Alberich	1	0,4	6	0,9	2	0,4	2	0,4
Barbarà	1	0,4	3	0,4	4	0,8	2	0,4
Carnicer	2	0,7	3	0,4	6	1,2	7	1,3
Guillemat	7	2,6	13	1,9	4	0,8	2	0,4
Guiot	8	2,9	7	1,0	2	0,4	2	0,4
Martorell	3	1,1	4	0,6	4	0,8	4	0,7
Massó	7	2,6	6	0,9	4	0,8	4	0,7
Mateu	6	2,2	21	3,1	14	2,7	8	1,5
Montserrat	6	2,2	13	1,9	5	1,0	9	1,7
Queralt	4	1,5	6	0,9	3	0,6	2	0,4
Reig	5	1,8	11	1,6	4	0,8	7	1,3
Ricort	3	1,1	2	0,3	2	0,4	2	0,4
Rius	9	3,3	5	0,7	1	0,2	1	0,2
Senan	2	0,7	5	0,7	6	1,2	2	0,4
Soler	6	2,2	8	1,2	1	0,2	1	0,2
Vallès	4	1,5	26	3,9	4	0,8	4	0,7
Virgili	7	2,6	13	1,9	5	1,0	4	0,7
Total	272	29,8	672	22,6	520	13,7	539	11,7

En el quadre 2 hem volgut mostrar els llinatges que ja existien durant el segle XVIII, dels quals desconeixem l'origen i la data en què s'establiren a Vilallonga, i que avui en dia encara en formen part. Les columnes indiquen el mateix que el quadre anterior. Es pot veure com la representabilitat també disminueix, encara que no tant com en els cognoms més antics.

Quadre 3.- Cognoms ara predominants apareguts en els darrers 50 anys				
	1965		2001	
	freqüència	%	freqüència	%
Bonet	1	0,2	5	0,9
Bujaldón	2	0,4	7	1,3
Cavallé	2	0,4	6	1,1
Fernández	4	0,8	16	3,0
Gómez	2	0,4	15	2,8
Magrinyà	3	0,6	6	1,1
Martínez	3	0,6	8	1,5
Mercadé	3	0,6	5	0,9
Navarro	1	0,2	5	0,9
Nogués	3	0,6	6	1,1
Ollé	9	1,7	7	1,3
Pérez	4	0,8	8	1,5
Polo	3	0,6	5	0,9
Roca	6	1,2	6	1,1
Rodríguez	1	0,2	5	0,9
Ruiz	5	1,0	5	0,9
Sánchez	5	1,0	11	2,0
Serrano	1	0,2	6	1,1
Valero	1	0,2	5	0,9
Total	520	11,3	539	25,4

En el quadre 3 mostrem els cognoms que apareixen per primera vegada en el padró de 1965 i que en l'actualitat són predominants. Les columnes indiquen el mateix que els quadres anteriors, podent-se comprovar que en aquest cas la tendència s'inverteix. Aquests llinatges tendeixen a incrementar la seva presència al nostre poble.

Dins d'aquest quadre hi ha dos cognoms que ja existien en el padró de 1875, són: Ollé i Roca.

D'Ollé o Oller trobem cinc homes de més de 16 anys. Els quals sembla que dos eren pare i fill que, procedents de Prenafeta, s'havien instal·lat a Vilallonga el 1869. Un altre feia tres anys que vivia al nostre poble i havia nascut a Vallmoll. Els altres dos eren fills de Vilallonga.

De Roca, en trobem un de sol i havia nascut a Vilallonga l'any 1836. Aquest no té res a veure amb els Roca que hi ha en l'actualitat.

Quadre 4.- Freqüència dels cognoms						
Any / repetició de cognoms	1496	1553	1795	1875	1965	2001
1 vegada	15	18	29	45	62	91
2 vegades	6	4	17	34	37	48
						/.

./.						
3 vegades		5	10	12	26	20
4 vegades		1	6	6	12	18
5 vegades	1		2	8	6	7
6 vegades	1		3	5	4	7
7 vegades			3	3	1	4
8 vegades			5	2	1	3
9 vegades			3		3	1
10 vegades			Granell			
11 vegades				Reig Llagostera		Fortuny Sánchez
12 vegades			Massoni	Granell		
13 vegades			Fortuny	Guillemat Montserrat Virgili		
15 vegades					Fortuny	Gómez
16 vegades						Fernández Roig
17 vegades					Roig	
21 vegades				Matheu		
22 vegades				Roig		
26 vegades				Vallès		
Total cognoms diferents	22	29	81	124	154	204

El quadre 4 mostra la freqüència amb què trobem els diferents cognoms en els anys estudiats. Hem volgut indicar el nom dels llinatges que trobem més de 10 vegades en un mateix any, per tal de donar a conèixer els que tenen o han tingut més incidència. El total indica el nombre de cognoms diferents en cada època.

Ens crida l'atenció que del cognom Granell que en el segle XVIII i XIX tenia molta incidència (10 i 12 vegades es repeteix, respectivament), en l'actualitat no n'hi ha cap.

Quelcom semblant passa amb el Massoni, que en el 1879 hi havia dotze individus que el portaven, després el 1875 només dos, acabant desapareixent com a segon cognom en el segle XX. Malgrat això, encara es conserva com a renom, que han anat agafant els nous llinatges, primer el Rom i ara el Ferran.

Quadre 5.- Cognoms més freqüents en l'actualitat			
<i>Cognoms</i>	<i>freqüència</i>	<i>%</i>	<i>any</i>
Roig	16	3,0	1496
Fernández	16	3,0	1965
Gómez	15	2,8	1965
Fortuny	11	2,0	1553
Sánchez	11	2,0	1965
Montserrat	9	1,7	1795
Pérez	8	1,5	1965
Martínez	8	1,5	1965
Mateu	8	1,5	1795
			./.

<i>J.</i>			
Reig	7	1,3	1795
Carnicer	7	1,3	1795
Bujaldón	7	1,3	1965
Ollé	7	1,3	1875
Torres	6	1,1	1496
Cavallé	6	1,1	1965
Magrinyà	6	1,1	1719
Nogués	6	1,1	1965
Roca	6	1,1	1875
Serrano	6	1,1	1965
Bustamante	6	1,1	2001
Bonet	5	0,9	1965
Mercadé	5	0,9	1965
Navarro	5	0,9	1965
Polo	5	0,9	1965
Rodríguez	5	0,9	1965
Ruiz	5	0,9	1965
Valero	5	0,9	1965
Total	204	38,4	

El quadre 5 mostra els cognoms més freqüents actualment i l'any en què han aparegut per primera vegada en els documents estudiats. Ens hem limitat als que la seva freqüència és igual o superior a cinc. En total són 27 llinatges que representen el 38'4 per cent dels 539 homes de més de 16 anys que estan empadronats ara. Utilitzant les dades que ens dona el quadre 4, podem establir una altra relació. Dels 204 cognoms diferents que existeixen en el 2001, 27 suposen més d'una tercera part del total de persones analitzades; els restants 177 cognoms es reparteixen entre 332 persones, la resta d'individus estudiats.

S'ha de dir que els Magrinyà apareixen empadronats per primera vegada el 1965, però ja eren propietaris de la Montoliva a principis del segle XVIII, segons consta en el "*Cens de 1719. Noticia del Principado de Cataluña dividido en Corregimientos con expresion de las Ciudades, Villas, Lugares y Quadras en sus confrontaciones y jurisdicciones y el número de casa y Habitantes de ellas*", per això indiquem que l'any 1719 ja estaven a Vilallonga.

A tall de conclusió, hem de dir que malgrat que la majoria dels cognoms predominants són de famílies que arribaren a Vilallonga durant la segona meitat del segle XX, provenint de diversos llocs de Catalunya i de la resta d'Espanya, la presència de llinatges autòctons encara és important, malgrat que en un futur no massa llunyà, les coses puguin canviar cap a menys. Dels cognoms que hi havia als segles XV i XVI només en queden tres amb possibilitats reals de continuar al poble: Fortuny, Roig i Torres.

L'única manera que tenim de fer el seguiment minuciós d'un llinatge és a través de l'arbre genealògic. Per aquest mètode podem saber la relació de parentiu que existeix entre diferents individus que porten el mateix cognom. A Vilallonga del Camp, com segurament en molts pobles petits, ens trobem amb persones que tot i portar el mateix cognom, i inclosos a vegades tots dos, no tenen cap avantpassat comú, almenys en les quatre o cinc últimes generacions.

Un exemple del que diem, el trobem en els Fortuny. Actualment hi ha onze homes de més de 16 anys que porten aquest cognom, els quals pertanyen a cinc famílies diferents.

Per desgràcia només tenim l'arbre genealògic d'un. Es tracta del Fortuny de ca Vinyes, que

té un únic representant: Joan Fortuny Garreta, que és solter i sense fills. Aquest llinatge es remunta al segle XVII; el primer membre del qual tenim constància és Bernat Fortuny va morir el 4 d'abril de 1645, que podria ser fill o nét de Joan Fortuny, que apareix en el Fogatge de 1553.

Les altres quatre famílies que porten el cognom Fortuny són la de ca "Tranquilon" amb Pere Fortuny Fortuny com a membre principal; la de ca la Margarida (Pere Fortuny Torres); la de ca "Ninyo" (Josep Fortuny Español) i la de ca Joan de la Plaça (Joan Fortuny Agudé).

Els de ca "Tranquilon" són parents amb el de ca "Vinyes" per part de mare i amb els de ca la Margarida per part de pare. En canvi, els de ca "Ninyo" i ca Joan de la Plaça no tenen cap parentiu entre ells ni amb els altres Fortuny, almenys pel que fa a les últimes quatre generacions.

Ja hem dit que estudiant cognom per cognom podríem obtenir un treball que ens mostraria l'autèntica història del poble, ja que mostraria la vida de les famílies que l'han poblat al llarg dels segles. Però això ho hem de deixar per una altra vegada.

FONTS DOCUMENTALS:

Padró d'Habitants de 1875. Arxiu Municipal de Vilallonga del Camp (AMV)

Padró d'Habitants de 1965. (AMV)

Padró d'Habitants de 2001 (AMV)

"Junta dels Terços dels Miquelets de Tarragona (1795-1803)", (Arxiu Històric de Tarragona)

BIBLIOGRAFIA

IGLÉSIES, J.: *El fogatge de 1553.* Vol II. Fundació Salvador Vives Casajuana. 1981. Barcelona.

IGLÉSIES, J.: *La població de les vegueries de Tarragona, Montblanc i Tortosa, segons el fogatge de 1496.* Associació d'Estudis Reusencs. 1987. Reus.

IGLÉSIES, J.: *El cens de Floridablanca 1784 (part de Catalunya).* Vol. I. Fundació Salvador Vives Casajuana. 1969. Barcelona.

IGLÉSIES, J.: *Estadístiques de població de Catalunya el primer vicenni del segle XVIII.* Vol. II. Fundació Salvador Vives Casajuana. 1974. Barcelona.

ANNEX 1

1496 (40 FOCS)	1553 (53 FOCS)	1795 (849 H)	1875 (1340 H)	1965 (1030 H)	2001 (1254 H)
					ABELLO (2)
AGUADER (5)	AGUADER (5)	AGUADER (1)	AGUADER (2)	AGUADE (1)	
		ALBERICH (1)	ALBERICH (6)	ALBERICH (2)	ALBERICH (2)
				ALBERT (2)	ALBERT (1)
ALBINYANA (2)	ALBINYANA (3)				
					ALEGRET (2)
				ALVAREZ (2)	
					.I.

					ALVARO (2)
					AMADOR (2)
					AMOROS (1)
		ANDREU (3)	ANDREU (2)		
			ANGUELA (1)		
				ANGUERA (1)	ANGUERA (1)
				ARANEGA (3)	ARANEGA (2)
					ARJONA (1)
				ARMENGOL (1)	ARMENGOL (1)
ARMENGOLA (1)					
			ARNABAT (1)		
	AYMEMIR (1)				
					AYSSAOUI (1)
		BADIA (8)	BADIA (1)	BADIA (1)	
				BALSELLS (1)	
			BENUS (6)	BANUS (3)	BANUS (4)
		BARBARA (1)	BARBARA (3)	BARBARA (4)	BARBARA (2)
				BARBENS (1)	
					BARROS (3)
			BARRUFET (1)		
					BARTOLI (1)
	BAS (1)				
		BASEDAS (1)		BASEDA (1)	BASEDA (1)
				BASORA (1)	BASORA (1)
					BAIXERIES (1)
					BAZ
BEFARULL (1)					
			BELLA (2)		
		BELLVER (8)			
				BENAIGES (2)	BENAIGES (2)
				BENET (2)	BENET (2)
					BERNAL (3)
	BERBER (1)				
			BERDINA (2)		
		BERNAT (1)	BERNAD (2)		
				BERTRAN	
					BLANCO (1)
		BONET (1)		BONET (1)	BONET (5)
		BORONAT (1)	BORONAT (3)		
					BOSCH (2)
			BOVE (1)		
					BOUYAHYI (1)
			BRUNET (3)	BRUNET (5)	BRUNET (3)
				BUJALDON (2)	BUJALDON (7)
			BULDO (3)		BULDO (1)
		BUSQUETS (3)	BUSQUETS (2)		
					BUSTAMANTE(6)
					CABALLERO (1)
				CABEZUELO (1)	
				CABRE (3)	
				CABRERA (1)	CABRERA (1)
					./.

					CALDERO (1)
				CALULL	CALULL (1)
		CALVET (1)			
			CAMPANERA (2)		
					CAMPAYO (1)
					CAMPLONCH(3)
		CAMPS (2)	CAMPS (1)		
CANALA (1)					
			CARALT (2)		
			CARBONELL (1)		
					CARMONA (1)
		CARNICER (2)	CARNICE (3)	CARNICE (6)	CARNICE (7)
				CARPINTERO (2)	CARPINTERO (1)
					CARRASCO (1)
					CARVAJAL (1)
			CASA (2)		
				CASALS (4)	CASALS (2)
		CASES (4)	CASAS (4)	CASAS (3)	
			CASELLAS (1)		CASELLAS (2)
					CASTELL (2)
			CATA (1)		
		CATALA (4)	CATALA (1)		
				CAVALLE (2)	CAVALLE (6)
				CENDRA (1)	
				CHACON (2)	
				CHAVARRIA (1)	
			CHUFLE (2)		
		CIURANA (1)			
			CLARAMUNT (2)	CLARAMUNT (2)	CLARAMUNT (2)
			COLET (1)	COLET (3)	COLET (1)
			COLL (1)		COLL (1)
			COMPANYS (2)	COMPANYS (3)	COMPANYS (1)
					CONTIJOCH (2)
				CORDOBA (1)	
					CORTES (1)
		CULLARE (1)			
		CUNILLERA (1)	CUNILLERA (7)		
			DALMAU (1)		
				DIAZ-MAROTO (1)	DIAZ-MAROTO(1)
					DIEGO (1)
				DOMENECH (1)	DOMENECH (3)
		DOMINGO (3)	DOMINGO (2)		
					DOMINGUEZ (1)
					DOS SANTOS (1)
				EDUARDO (2)	EDUARDO (1)
					EL HASNAOUI (2)
			ESPAÑOL (1)	ESPAÑOL (1)	ESPAÑOL (1)
			ESPINACH (1)		
			ESTEVA (1)		
					ESTEVE (1)
					FABREGAT (2)
					./.

		FALGUERA (1)	FALGUERA (1)		
					FELEZ (1)
				FERNÁNDEZ (4)	FERNÁNDEZ (16)
				FERRAN (2)	
FERRER (1)	FERRER (3)		FERRER (3)	FERRE (3)	FERRE (1)
	FERRIOL (1)				
	FERRIOLA (1)				
FIGUERA (2)					
	FIGAROLA (1)				
				FIGUERAS (2)	FIGUERAS (2)
					FIGUERO (1)
	FIGUEROLA (3)	FIGUEROLA (2)	FIGUEROLA (2)		FIGUEROLA (1)
					FLORENTIN (2)
				FLORES (4)	FLORES (4)
					FOIX (1)
FOLC (2)	FOLCH (3)	FOLCH (3)	FOLCH (2)	FOLCH (1)	FOLCH (3)
FONOLL (1)				FONOLL (1)	FONOLL (2)
			FONS (4)		
		FONT (3)			
				FONTS (1)	
			FORASTE (1)		
			FORNS (1)		
	FORT (2)				
	FORTUNY (1)	FORTUNY (13)	FORTUNY (2)	FORTUNY (15)	FORTUNY (11)
				FRIGOLA (1)	
				FUENTES (3)	FUENTES (2)
				FUGUET (2)	FUGUET (1)
				GARCIA (3)	GARCIA (4)
			GARRIE (1)		
			GARRIGA (1)		GARRIGA (3)
			GASOL (3)	GASOL (1)	
					GAVALDA (2)
		GATELL (1)	GATELL (3)	GATELL 82)	
				GAYA (2)	
			GENER (2)	GENE (5)	GENE (4)
GILI (1)				GILI (1)	
				GINE (1)	GINE (3)
				GIRO (2)	
			GIRONA (2)		
				GOMEZ (2)	GOMEZ (15)
				GOMIS (9)	GOMIS (4)
					GONZÁLEZ (3)
				GRANADOS (1)	
		GRANELL (10)	GRANELL (12)	GRANELL (3)	
		GRAU (1)			
					GRAS (1)
					GRAU (2)
					GRINO (1)
		GUAL (3)	GUAL (8)		
		GUILLEMAT (7)	GUILLEMAT (13)	GUILLEMAT (4)	GUILLEMAT (2)
		GUINOVART (1)			
					J.